

BWRDD GWELLA A CHYNALIADWYEDD

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 31 Ionawr, 2013 (11:30 am)

- PRESENNOL:** Y Comisiynydd Alex Aldridge (Cadeirydd)
Y Comisiynydd Mick Giannasi
Y Comisiynydd Byron Davies
Prif Weithredwr
- Pwyllgor Gwaith : Y Cynghorwyr K.P.Hughes; R.LI.Hughes;
G.O.Parry, MBE.
- Cadeiryddion Sgriwtini : Y Cynghorwyr Keith Evans; Selwyn Williams.
Dirprwy Brif Weithredwr; Cyfarwyddwr Datblygu Cynaliadwy;
Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes; Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau); Rheolydd Rhaglen Gwella'r Gwasanaethau Plant (JD)
- WRTH LAW:** Rheolwr Gwasanaethau Pwyllgor
- HEFYD YN BRESENNOL:** Mr. Steve Pomeroy a Ms Lisa Hughes (Llywodraeth Cymru)
Mr. Mark Roberts (Arolygydd Awdurdodau Lleol, AGGCC); Y Mri. Andy Bruce a Huw Lloyd Jones (Swyddfa Archwilio Cymru);
Ms. Tanis Cannick (Rheolydd Prosiect ar gyfer Bwrdd Adfer Addysg Ynys Môn).
- YMDDIHEURIADAU:** Y Cynghorwyr W.J.Chorlton, Bryan Owen, R.G.Parry, OBE;
Y Cyfarwyddwr Cymuned.

O ystyried y baich gwaith a'r absenoldebau staff yn yr Adain Gyfieithu, cytunodd y Bwrdd nad oedd angen Cyfieithydd ar gyfer y cyfarfod.

Esboniodd y Prif Weithredwr mai'r bwriad, yn dilyn cyfarfod diwethaf y Bwrdd, oedd cynnal y cyfarfod hwn mewn lleoliad llai ffurfiol. Fodd bynnag, yn dilyn adolygu'r cylch gorchwyl, gwelwyd bod dros 28 o bobl yn cael gwahoddiad i'r cyfarfod hwn ac am y rheswm hwnnw, ac i bwrpas cyfieithu a recordio'r cyfarfod, roedd angen ei gynnal yn Siambr y Cyngor.

1. DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Ni chafwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2. YMDDIHEURIADAU

Fel yr uchod.

3. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod o'r Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd a gynhaliwyd ar 20 Rhagfyr 2012 ac fe'u cadarnhawyd fel rhai cywir.

4. STRATEGAETH DRAWSNEWID – GWERTHUSIAD Y TÎM UWCH ARWEINYDDIAETH O'R ADRODDIAD GWAITH

Dyweddodd y Prif Weithredwr – bod Map Ffordd ar gyfer Yr Ynys Môn Newydd wedi ei gytuno a'i gymeradwyo gan y Cyngor ym mis Medi 2012 a'r Pwyllgor Gwaith ar 14 Ionawr, 2013. Hwn oedd y fframwaith i'r Cyngor yrru'r rhaglen drawsnewid yn ei blaen.

Er mwyn canolbwyntio ar waith rhwng nawr a Mai 2013, roedd Comisiynwyr Llywodraeth Cymru wedi gofyn i ni ganolbwyntio ar weithgareddau gwella mewn dau gylch 90 diwrnod. Roedd y TUA wedi bod yn gweithio gyda'r Comisiynwyr a Hay i amlinellu nifer o gydrannau allweddol i ddechrau'r broses drawsnewid, ac fe'u hamlinellwyd fel dau gylch 90 diwrnod o waith yr oedd y TUA wedi ei lunio a'i gytuno.

Yn gyffredinol, roedd cynnydd da yn cael ei wneud ym mhob maes. Cafwyd ymateb da i swydd y Rheolydd Rhaglen ac roedd y TUA yn hyderus y gellid penodi i'r swydd gyda hyn. Roedd cynlluniau wedi eu sefydlu i gychwyn cyfathrebu'r Cynllun i'r staff ac, yn y cyswllt hwnnw, byddai holl aelodau'r TUA a'r Penaethiaid Gwasanaeth yn rhan o'r broses honno. Y bwriad oedd i'r Cyngor newydd gymeradwyo'r holl gynlluniau a strategaethau allweddol yn Hydref 2013.

Rhodddwyd cyfle i'r Dirprwy Brif Weithredwr roi crynodeb o bob un o'r 16 o feysydd thema yr oedd angen rhoi sylw iddynt fel rhan o'r ddau gylch gwaith 90 diwrnod. Ar gyfer pob un o'r 16 o feysydd gwaith, roedd crynodeb a oedd yn nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma a rhai o'r meysydd y byddid yn gweithio arnynt nesaf.

Dyweddodd y Cynghorydd R.LI.Hughes ei fod wedi bod mewn cyfarfod cyngor cymuned neithiwr ac mai un o'r cwestiynau a ofynnwyd iddo oedd a oedd angen swydd Rheolydd Rhaglen ar gyfer y rhaglen drawsnewid. Roedd yn credu ei bod yn bwysig codi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r hyn y mae'r Awdurdod yn ceisio ei wneud yn y cyswllt hwn.

Yn ei ymateb dywedodd Y Prif Weithredwr y byddai o fantais i roi gwybod i staff y Cyngor am fwriadau'r Cynllun gan y byddent yn cael dylanwad ar ganfyddiad cymunedau lleol. Os byddai'r Awdurdod yn rheoli'r rhaglen gorfforaethol yn gadarn ac yn effeithiol, byddai hynny'n arwain at arbedion effeithlonrwydd yn y pen draw a gwell gwerth am arian o ran y gwasanaethau a ddarperir i drethdalwyr Ynys Môn.

Gofynnodd Y Cadeirydd i'r Comisiynydd Mick Giannasi gydgyssylltu gyda'r Dirprwy Brif Weithredwr o ran rhoi gwybod am resymeg gadarn y Comisiynwyr dros hyrwyddo buddsoddiad mewnol.

Dyweddodd Mr. Steve Pomeroy fod Llywodraeth Cymru yn gobeithio medru paratoi erthygl yn enw'r Gweinidog ar gyfer y papurau newydd lleol erbyn canol mis Chwefror yn esbonio (ymysg pethau eraill), pam bod angen gwariant o'r fath.

Dyweddodd Y Cadeirydd y byddai aelodau'r Bwrdd yn gwerthfawrogi'r ymdrech honno gan y Gweinidog.

Dyweddodd Y Prif Weithredwr bod angen sicrhau bod Cynllun Corfforaethol yr Awdurdod a'i gynllun ariannol ar gyfer y tymor canol yn mynd law yn llaw â'i gilydd. Yn y gorffennol aethpwyd atynt o wahanol bersbectif. Bellach mae angen iddynt fod yn llawer mwy integredig.

Roedd Mr. Huw Lloyd Jones yn croesawu sylwadau'r Prif Weithredwr ond roedd ganddo amheon bychain, yn yr ystyr mai un o'u dyletswyddau nhw dan y ddeddfwriaeth fel Archwilwyr yw gwneud sylw ar gynnydd gyda'r amcanion gwella. Roedd perygl bod dwy ffrwd

yn rhedeg yn gyfochrog, sef Cynllun Corfforaethol a luniwyd gan yr Awdurdod fis Mai diwethaf a'r Cynllun Trawsnewid. Byddai dod â'r ddwy elfen ynghyd yn rhoi sylw i'r pryderon hynny. Byddai SAC yn adrodd ar Flaengynllun Gwaith yr Awdurdod ym mis Mehefin ond, erbyn mis Hydref nesaf, byddai'r Awdurdod yn cynhyrchu hunanasesiad o sut mae'n perfformio yn erbyn ei amcanion gwella a bennwyd fis Mai diwethaf. Dyna lle gallai'r diffyg cysylltiad ddod i'r wyneb pe na bai'n cael sylw.

Dyweddodd y Comisiynydd Byron Davies fod hunanasesiad yn ymarfer mawr ac roedd y Comisiynwyr yn trafod sut y gellid pwysleisio mwy ar hynny. Byddai'n gwerthfawrogi'r SAC yn trafod methodoleg gyda'r Prif Weithredwr fel bod y ddau barti yn ymwybodol o ofynion y naill a'r llall.

Aeth y Prif Weithredwr ymlaen i ddweud bod y TUA yn awyddus iawn i ymgysylltu gyda'r rheoleiddwyr a phartneriaid allweddol eraill mewn ffordd anffurfiol ac ar sail reolaidd. Gyda gobaith, byddai modd cael cyfarfodydd misol / pob chwe wythnos gyda chydweithwyr SAC i dracio cynnydd. Roedd y swyddogion yn cymryd sylw o'r cyngor a'r arweiniad a ddarperir yn y cyfarfodydd anffurfiol hyn i sicrhau na fyddai'r Awdurdod yn darganfod ei hun mewn trafferthion difrifol wrth wyro oddi ar y llwybr.

Cyfeiriodd y Comisiynydd Byron Davies at y Thema Strategaeth Pobl yn y Cynllun ac at y broses o Arfarnu Swyddi yn benodol. Roedd cynnydd ardderchog yn cael ei wneud ond rhybuddiodd swyddogion i beidio â bod yn rhy galed arnynt eu hunain yn hyn o beth oherwydd bod y rhan fwyaf o Awdurdodau wedi cael trafferthion gyda'r broses. Roedd yn ystyried bod yr Awdurdod wedi ymgysylltu'n dda a gwneud cynnydd ac y byddai cwblhau'r broses arfarnu swyddi yn gwneud gwahaniaeth anferth.

Gofynnodd Y Cadeirydd i'r rhai oedd yn bresennol heddiw i nodi bod arwydd clir a diamwys gan y weinyddiaeth i symud ymlaen o ran cydweithio.

Cyfeiriodd y Comisiynydd Byron Davies at gyllideb y Cyngor ar gyfer 2013-14 a dywedodd ei fod yn gweld yr hyn sy'n cael ei wneud gyda'r broses gyllidebol a'i bod, mewn gwirionedd, cystal ag yn unman arall. Roedd y broses ymgysylltu wedi bod yn ardderchog a rhaid diolch i SAC am y gwaith yr oeddent wedi ei wneud i gynorthwyo gyda'r broses honno. Yn yr un modd, roedd Strategaeth Asedau Ynys Môn yn arloesol iawn a phe bai modd rhoi sylw i'r mater eiddo dros ben ar yr Ynys, roedd yn sicr y byddai'r Bwrdd Adfer yn falch. Byddai'r Awdurdod hefyd yn bellach ymlaen yn y cyswllt hwn na'r rhan fwyaf o awdurdodau eraill yn y DU.

O dan y Thema Cydweithio, soniodd Y Prif Weithredwr bod yr Awdurdod hwn yn cymryd rhan mewn llu o drefniadau cydweithredol anstrwythuredig ar lefel isel. Roedd angen rhoi blaenoriaeth i'r rhain oherwydd eu bod yn cymryd llawer o amser y swyddogion a gellid cwestiynu rhai ohonynt o ran eu gwerth am arian i'r Awdurdod. Byddai'n fwy cynhyrchiol canolbwytio ar y prosiectau mwy.

Daeth y Comisiynydd Mick Giannasi â'r sgwrs i ben trwy ddweud y bu'n bwysig heddiw i'r Dirprwy Brif Weithredwr fynd trwy'r adroddiad yn fanwl. Yn y cyfarfod diwethaf roedd y Comisiynwyr wedi gofyn am fanylion a thystiolaeth ynghylch cyflawni'r Cynllun. Roedd yr adroddiad a oedd gerbron y Bwrdd heddiw yn dangos dealltwriaeth o sgôp, graddfa a chymhlethdod y Cynllun y cychwynnir arno. Hwn oedd y rhan 180 diwrnod cyntaf o gynllun datblygu 3 blynedd gan y TUA a'r Pwyllgor Gwaith. Dros y 3-4 cyfarfod nesaf byddai'r Comisiynwyr yn ceisio sicrhau bod hon yn broses y gellid ei rheoli.

Ar ôl gweld y darlun mawr, byddai'r Comisiynwyr yn awr yn symud at broses adrodd ar sail eithriadau. Erbyn y cyfarfod nesaf roeddynt wedi gofyn am grynodedd dwy dudalen o'r hyn a gyflawnwyd yn y mis blaenorol yn erbyn y Cynllun, beth oedd wedi llithro, a pham, sut oedd yn cael sylw, ffactorau risg a chamau lliniaru. Ar ôl y ddau gyfarfod nesaf byddai

hunanasesiad hollbwysig o ran sefyllfa'r Cyngor mewn perthynas â'i gynaliadwyedd i'r dyfodol. Byddai angen i'r TUA ddangos i'r Comisiynwyr a'r Rheoleiddwyr y cynnydd a wnaed a dangos y sefyllfa gyfredol. Wedi hynny ceid adroddiad terfynol gan y Comisiynwyr yn gwneud sylwadau ar hunanasesiad yr Awdurdod.

Roedd y Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd yn cymeradwyo'r cynnydd a wnaed o ran datblygu'r Rhaglen Drawsnewid ac yn cefnogi'r cyfeiriad teithio a amlinellir yn yr adroddiad gwaith a oedd ynghlwm.

5. (a) DIWEDDARIAD AR DDATBLYGIAD BWRDD ADFER ADDYSG YNYS MÔN

Cyflwynwyd – Adroddiad gan Reolydd Prosiect Bwrdd Adfer Addysg Ynys Môn yn rhoi diweddariad ar y datblygiadau mewn perthynas â'r rhaglen gwella ysgolion ers y cyfarfod cyntaf o'r Bwrdd ar 7 Tachwedd 2012.

Nododd Y Rheolwr Prosiect y byddai Mr.Mel Ainscow a Mr.Steve Vincent o'r Bwrdd Adfer yn croesawu'r cyfle i ddod i'r cyfarfod nesaf o'r Bwrdd hwn ar 28 Chwefror 2013 i ateb cwestiynau ar unrhyw faterion yr oedd angen eglurhad arnynt. Dywedodd fod y Bwrdd Adfer yn credu bod gan Ynys Môn botensial i fod yn Awdurdod Addysg ardderchog.

Diolchodd Y Cadeirydd i'r Rheolydd Prosiect am y diweddariad ac estynnodd groeso i'r Mri Ainscow a Vincent i ddod i'r cyfarfod nesaf.

Soniodd y Comisiynydd Mick Giannasi fod cynnydd cyflym wedi ei wneud ers cyfarfod diwethaf y Bwrdd hwn, yn yr ystyr bod Comisiynwyr wedi bod mewn trafodaethau gyda Mr.Mel Ainscow ac roedd cyfarfod pellach wedi ei drefnu ar gyfer 20 Chwefror i'w friffio ar y materion ehangach o gwmpas y cynllun trawsnewid. Roeddent hefyd wedi trafod gydag ef sut y byddai modd ymgorffori adroddiad manylach ar gynnydd yn adroddiad y Comisiynwyr ac fel rhan o'r cyhoeddiad cyffredinol ar gyfer y Gweinidog. Roedd Mr.Mel Ainscow yn cydnabod yn benodol bwysigrwydd cydweithio yn arbennig gyda materion fel rheoli asedau a stadau, TG a ffocws ar gymunedau a chwsmeriaid.

Roedd y Comisiynydd Byron Davies yn gobeithio y byddai'r Rheolydd Prosiect yn cyfleu sylwadau'r Bwrdd hwn i'w gydweithwyr ar y Bwrdd Adfer Addysg.

Nododd y Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd gynnwys yr adroddiad.

(b)DIWEDDARIAD AR GYNNYDD YN Y GWASANAETHAU PLANT

Cyflwynwyd – Adroddiad gwaith gan y Cyfarwyddwr Cymuned yn erbyn y Cynllun Darparu Gwasanaeth. Roedd y Cynllun wedi ei gytuno, ei fonitro a'i herio gan y Bwrdd Gwella Gwasanaeth bob mis, gydag adroddiadau hefyd yn mynd i'r Pwyllgor Sgriwtini, Tai a Gwasanaethau Cymdeithasol. Roedd Atodiad 1 yr adroddiad yn cynnwys materion rhaglen ar gyfer 2013 ac roedd Atodiad 2 yn cynnwys dangosyddion perfformio allweddol am y cyfnod Ebrill – Rhagfyr 2012.

Gwnaed cynnydd sylweddol hyd yma, o fewn cyd-destun o gynnydd sylweddol yn nifer y cyfeiriadau, nifer y plant y gofelir amdanynt a'r niferoedd ar y Gofrestr Diogelu Plant. Adroddwyd ar y cynnydd hwn yn y Llythyr Adolygu Blynyddol gan AGGCC ac yn yr Adroddiad Terfynol gan y Tîm Cefnogaeth Annibynnol.

Un o'r newidiadau mwyaf sylweddol oedd yn y maes staffio a fu'n bryder mawr i AGGCC. Ers yr Hydref, roedd 12 o staff newydd wedi eu recriwtio a gwelwyd gostyngiad o 55% yn nifer y staff asiantaeth dros y flwyddyn ac roedd bwriad i sicrhau gostyngiad pellach hefyd yn ystod 2013-14 i 0% pe bai materion ynghylch gallu i recriwtio i swyddi uwch reolwyr yn cael eu datrys.

Cyfeiriwyd at y meysydd pryder a oedd yn weddill ym Mharagraff 3.1 yr adroddiad ynghyd â'r camau cywiro.

I gloi, gwnaed cynnydd sylweddol dros y flwyddyn ddiwethaf i wella'r gwasanaeth. Yn wir, mewn sawl maes, roedd yr Awdurdod yn gallu dangos y canlyniadau gorau yng Nghymru ac roedd ei berfformiad cystal neu'n well na'r cyfartaledd drwy Gymru - roedd honno'n dipyn o gamp o gofio ei fod wedi dechrau o fod ymysg y perfformwyr salaf yng Nghymru dim ond blwyddyn yn ôl. Roedd y rhaglen wella wedi symud o adfer a sefydlogi i gynnal a gwreiddio'r gwelliannau. Yr her i'r Gwasanaethau Plant oedd parhau i wella ar draws pob maes a sicrhau bod honno'n broses barhaus a hir dymor.

Dyweddodd Y Cynghorydd K.P.Hughes, yr Aelod Portffolio, ei fod yn gredwr mawr mewn systemau a phrosesau a fedrai ddwyn sylw'n gyflym at unrhyw bryderon neu lithriad. Roedd yn weddol fodlon bod y fath systemau bellach wedi eu sefydlu ac roedd wedi cael sicrwydd bod staff unigol yn gwybod beth yn union oedd eu swyddogaeth, beth a ddisgwylid ohonynt a beth fyddai eu cyfraniad i'r tîm cyfan. Nid da lle gellir gwell fodd bynnag, ac roedd yn awyddus i sicrhau bod pethau'n parhau i wella.

Dyweddodd Mr. Mark Roberts, o AGGCC eu bod wedi gweld gwelliant mewn perfformiad ac yn y dangosyddion perfformio. Roedd adroddiad y Tîm Cefnogaeth Annibynnol ar ddiwedd mis Hydref yn dwyn sylw at gynnydd ac roedd y cynlluniau corfforaethol a drafodwyd yn gynharach yn y cyfarfod heddiw yn rhoi sylw i lawer o'r materion a nodwyd eisoes. Pery heriau i'r Gwasanaeth ac roedd cyfarfodydd ymgysylltu wedi eu trefnu ar gyfer yr ychydig fisoedd nesaf i drafod unrhyw feysydd sy'n parhau i fod yn bryder.

Nodwyd cynnwys yr adroddiad gan y Bwrdd Gwella a Chynladwyedd.

6. AMSERLEN YMYRRAETH Y GWEINIDOG - CYNGOR SIR YNYS MÔN (31 IONAWR – 31 MAI, 2013)

Cyflwynwyd er gwybodaeth – gohebiaeth a gafwyd gan Adran Cyllid Llywodraeth Leol a Pherfformiad Gwasanaethau Cyhoeddus Llywodraeth Cymru.

Adroddwyd - Fod y cyfarwyddyd newydd a gyhoeddwyd ar gyfer y Cyngor hwn ym mis Hydref 2012 yn dod â'r ymyrraeth gyfredol i ben a bod hynny wedi arwain at y pwerau a oedd gan Gomisiynwyr y Gweinidog yn dychwelyd i'r Cyngor ar unwaith. Fodd bynnag, mae'r Comisiynwyr yn cadw'r grym i gadarnhau neu i wrthdroi unrhyw benderfyniad a wneir gan y Cyngor sy'n tynnu'n groes i gyngor swyddogion statudol.

Roedd y cyfarwyddyd cyfredol yn rhedeg tan ddiwedd Mai 2013 a chadarnhaodd y Gweinidog ei fwriad i ddod â'r ymyrraeth i ben yn gyfan gwbl pe bai'r Cyngor yn parhau i wella. Fodd bynnag, roedd angen darbwyllo'r Gweinidog bod achos cryf dros wneud hynny. Er na fyddai unrhyw benderfyniad i ddod â'r ymyrraeth i ben yn un di-droi'n-ôl, byddai'n rhaid iddo fod yn seiliedig ar y dystiolaeth gliraf posibl bod y Cyngor wedi goresgyn ei broblemau a'i fod yn gallu cynnal ei hun. O'r herwydd, byddai Llywodraeth Cymru yn monitro cynnydd yn arbennig o agos yn y misoedd nesaf, gan gynnwys y broses o osod cyllideb y Cyngor ar gyfer 2013-14.

Roedd yr adroddiad yn nodi'n amodol nifer o gamau/cyfnodau allweddol rhwng Ionawr a Mai 2013 y dylai'r Cyngor eu cyflawni/arddangos er mwyn dod â'r ymyrraeth i ben. Dylai'r Comisiynwyr werthuso a monitro'r meysydd yr oedd y Cyngor yn gyfrifol amdanynt.???. Yn yr amserlen, roedd nifer o adroddiadau i'w cyhoeddi yn ystod y cyfnod hwn a fyddai'n cynorthwyo'r Gweinidog i wneud ei benderfyniad.

Manteisiodd Y Prif Weithredwr ar y cyfle i sôn y byddai Gweinidog Tai Llywodraeth Cymru, Huw Lewis, yn dod i Ynys Môn yfory i longyfarch yr Awdurdod am fod yr awdurdod lleol cyntaf yng Ngogledd Cymru a dim ond yr ail yng Nghymru gyfan i gyflawni Rhaglen Safonau Ansawdd Tai Cymru yn llwyddiannus.

Dywedodd Mr. Steve Pomeroy fod hynny'n gamp eithriadol ar ran yr Awdurdod.

Ar ran y Comisiynwyr, estynnodd Y Cadeirydd longyfarchiadau i'r Awdurdod am wella'r stoc dai o 4,000 o eiddo yn Ynys Môn i lefel dderbyniol erbyn Rhagfyr 2012.

Nodwyd cynnwys yr adroddiad gan y Bwrdd Gwella a Chynladwyedd.

7. ADRODDIAD DIWEDDARU AR GYNNYDD GYDA'R 10 THEMA A BENNYD GAN GOMISIYNWYR LLYWODRAETH CYMRU

Cyflwynwyd er gwybodaeth – Yn unol â Fframwaith Cynllunio Corfforaethol a Rheoli Perfformiad y Cyngor, roedd yr Adroddiad Chwarter 3 hwn yn amlinellu'r cynnydd a wnaed ym mherfformiad y Cyngor yn erbyn y trefniadau a gynlluniwyd ar draws meysydd cyflawni allweddol fel yr amlinellir yng Nghynllun Busnes Corfforaethol 2012-15.

Cyflwynwyd y manylion yn yr adroddiad yn unol â'r graddfeydd CAG y cytunwyd arnynt er mwyn rhoi arwydd clir o'r perfformiad cyfredol.

Nodwyd cynnwys yr adroddiad gan y Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd.

Daeth y cyfarfod i ben am 1:20 p.m.

**Y COMISIYNYDD ALEX ALDRIDGE
(CADEIRYDD)**